

עורך "העולם הזה" עונה על שאלה שהופנתה אליו

ע"י עורכי ביטאון הסטודנטים הירושלמיים "פי האתון"

האם יתכן נאציזם בישראל?

הסדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית, ירושלים

"פי האתון" עתון הסטודנטים בירושלים

לכבוד

א.ר. א.ס.

א.נ., ב.נ., ג.נ.

ערכה "פי האתון" מזמינה אותך להשתתף בדיון

בכתב על הנושא: "האם יתכן נאציזם בישראל?"

בדיון ישתתפו אנשי רוח ואנשי ציבור מכל גוונים

הקשה הפוליטית.

על המאמר פרי עטך להיות בטור גודל של 300 - 500 מילה

ונודה לך מאוד אם יגיע אלינו בדואר או בדרך אחרת עד ה-

20.4.1978

בחודה מראש,

אריק בנדר, רמי אושה

עורכי העתון.

חוויות-הילדות, החרוטות היטב בזיכרוני, המריצו אותי לכתוב את ספרי צלב הקרס. על עליית הנאציזם בגרמניה, בו ניסיתי להשיב גם על השאלה הנ"ל. זה היה בימי פרשת-אייכמן. מאז עברו 17 שנים. קרו דברים: מלחמת ששת הימים, התבססותו בשטחים הכבושים, מלחמת יום-הכיפורים, המהפך. הדברים שכתבתי אז טעונים עידכון. אנסה לעשות זאת במסגרת תשובתי לשאלה שהופנתה אלי. אני ניגש אל השאלה הזאת בדחילו-ורחימו. בעיני, אין זה עניין שך פורמזם. הנושא רציני מדי. הוא נוגע לעצם קיומנו כעם. אשיב על השאלה, לפי מיטב מצפוני והבנתי, בקיצור האפשרי. לא אספור את המילים.

הר הפשעים

האם יתכן נאציזם בישראל? קודמת לכך שאלה אחרת: מה זה נאציזם? **האני מאמין כי הנאציזם היה תופעה אחת ויחידה בהיסטוריה: תופעה השייכת למקום מסויים, לזמן מסויים, לעם מסויים.** הנאציזם עצמו טבעו את הסיסמה: "אין פולק, אין רייך, אין פירר" - עם אחד, מדינה אחת, מנהיג אחד. אני מוכן לקבל סיסמה זו כקביעה היסטורית. הנאציזם אכן היה שייך לעם מסויים אחד, למדינה מסויימת אחת, למנהיג מסויים אחד. אני מסרב בהחלט להעתיק את השם הזה לכל ארץ אחרת, לכל עם אחר, לכל תקופה אחרת. אני מאמין כי מי שמשמש בשם זה כדי להגדיר תופעה ישראלית, או ערבית, או סובייטית, או אמריקאית - ותהיה התופעה המורה ככל שתהיה - חוטא חטא חמור. מבחינה זו אין הבדל בין קביעות כגון "הציונות היא נאצית", "אש"ף הוא גוף נאצי", "הקומוניסטים הם נאצים אדומים" וכיוצא-באלה סיסמות קלות-דעת. **כי הנאציזם מתנשא מתוך הנוף ההיסטורי כהר אוררט בארץ של גבעות. הנאציזם הערבים הימלאיה שך גולגות-מתים. ממדי הפשעים שבוצעו עדידו ובשמו מעניקים לו ייחוד נורא.**

ייחוד זה חייב להוסיף ולהודקר לעיני כל בן-אנוש באשר הוא שם, כמצביתי-נצח, כתמרוך, כתזכורת. מי שפוגע בייחוד זה, על-ידי השוואת הנאציזם לתופעה אחרת כלשהי, מפחית מכו-האזהרה של המציבה. הוא עלול להטביע את זכר הנאציזם בים של באנאליות. הוא עלול להפכו, כפי שקרה זה עתה, לסידרת-טלוויזיה קיטשית. יכולתי לומר, בפאתוס שאינו אהוב עלי: מי שפוגע בייחודו האפל של הנאציזם, מחלל את זיכרו של עשרות מיליוני הקורבנות של הרייך השלישי, בני כל העמים, ובראשם ששת מיליוני הקורבנות מבני עמנו. **האם יתכן נאציזם בישראל? לא. לא יתכן נאציזם שני, לא בישראל ולא ככה מקום אחר.**

צורר זרדים

התשובה תהיה שונה אם נמיר את השאלה באחרת, סבירה יותר בעיני: **האם יתכן פאשיזם בישראל?**

על כך אין תשובה כליכך קלה. אמנם, אפשר לטעון: הפאשיזם היה איטלקי כמו שהנאציזם היה גרמני. השם עצמו לקוח מן ההיסטוריה הרומאית. ה"פאש" הוא צורר זרדי-הלקאה, ובתוכו גרון. ברומא העתיקה היו נושאים סמל שילטוני זה לפני הקונסול או הקיסר. אולם הפאשיזם האיטלקי, על כל מוראותיו, חסר את הייחוד החד-פעמי שהיה לנאציזם. היו תנועות, לפני ואחריה, שדמו לו. אפשר לשאול את שמו כדי לציין את כל התנועות האלה, ואכן, שימוש זה במילה נתקבל בכל הלשונות. ההגדרה "פאשיזם" שוב אינה באה לציין את הפאשיזם המקורי, האיטלקי, בלבד, אלא את כל התנועות הדומות לו.

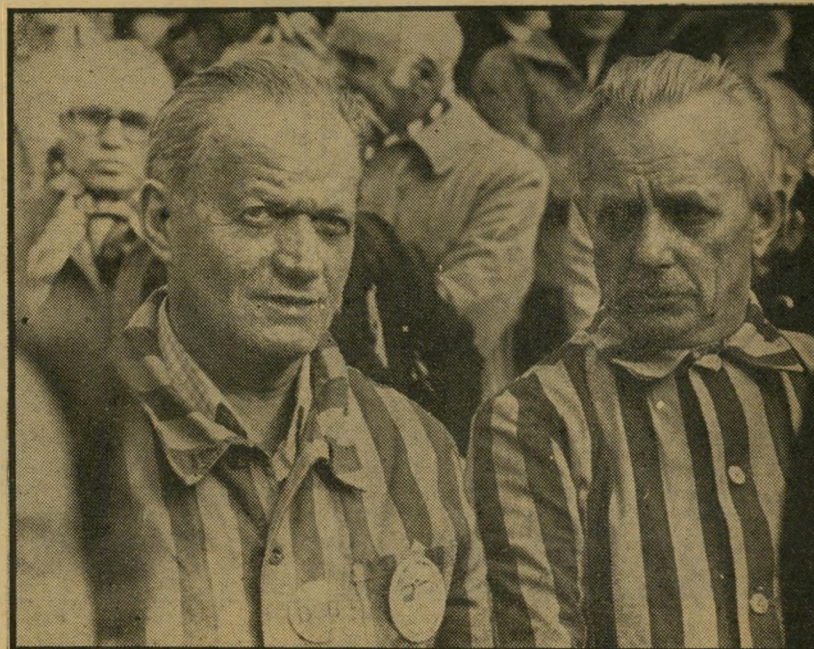
7 העקרונות

האם יתכן פאשיזם בישראל? אם רוצים להשיב על שאלה זו, יש להקדים לתשובה הגררה מדוייקת של המושג.

ח י"ד הג"א, חבר גוש-אמונים, חשוד בכך שרצח בדם קר בירושלים צעיר ערבי. אותו חייל שמע כי יום קודם-לכן הרגו פידאיון בירושלים חייל ישראלי, שהמתין לטרמפ. על-פי החשד, החליט איש-האמונים לנקום את דמו. הוא הלך בתוצות העיר העתיקה, כחר בצעיר ערבי עובר-אורה, ריה בו והרגו. להגנתו אמר שהיה נדמה לו כי "מאיימים עליו". כעבור כמה ימים עבר אורה, איש גוש-אמונים, ליד נצרת. הוא נכנס לקטטה עם כמה זאטוטים. בעודו מחליף דברים עם הוריהם, נידמה לו "מאיימים עליו". הוא שלף אקדה, הרג את אחד הערבים. **בשני המוקרים, אנשי גוש-אמונים. בשני המוקרים, רצח לשם, "הגנה עצמית". בשני המוקרים, הרגו ערבים.** למיקרא הידיעות צפה בזיכרוני שאלה שהופנתה אלי לאחרונה. השואלים היו עורכי פי האתון, ביטאון הסטודנטים בירושלים. הם ביקשוני להשיב ב-300 עד 500 מילה על השאלה הפשוטה הבאה: **"האם יתכן נאציזם בישראל?"** נדמה לי שהגיעה השעה להשיב על שאלה זו.

מעין תעודת-זהות

פני שאעשה זאת, הנה תעודת-זהות אישית, הנוגעת לעניין: נולדתי בגרמניה. עליתי עם הורי לארץ סמוך ליום-הולדתי ה-10, כמחצית השנה אחרי עלייתו של אדולף היטלר לשילטון. במשך אותה מחצית השנה למדתי, כיהודי יחידי, בבית-ספר גרמני. באווירה נאצית.

הכנה אנטי-נאצית בגרמניה, 78: עירי מחנות-ריכוז